

Każdy kraj ma swoje symbole narodowe, które podkreślają jego charakter, niezależność i dumę. Są one związane z tradycją historyczną i dziejami państwa. Orzeł biały, biało-czerwone, barwy oraz Mazurek Dąbrowskiego to trzy oficjalne symbole Rzeczypospolitej Polskiej.

Sprawdźcie i uzupełnijcie swoją wiedzę !

SYMBOLE NARODOWE

POWTÓRKA Z HISTORII

(dla starszych i młodszych)

I Flaga biało-czerwona

1. Jaki akt prawny określa wygląd Flagi Rzeczypospolitej Polskiej?

Jest to Ustawa z 31 stycznia 1980 o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. z 1980 r. Nr 7, poz. 18).

2. Jakie proporcje długości boków powinna mieć polska flaga?

Powinny być to proporcje 8:5

3. Czy na fładze można umieszczać dodatkowe znaki i symbole?

Jedynie flaga z umieszczonym pośrodku białego pasa godłem narodowym jest nadal uważana za flagę.

4. Dlaczego czerwień stała się jedną z polskich barw narodowych?

Pierwotnie za barwę narodową uważany był karmazyn -ciemny odcień czerwieni z niewielką domieszką błękitu, który uważany był za najszlachetniejszą z barw. W dawnej Polsce karmazyn był symbolem **dostojeństwa i bogactwa**, a więc tych cech, które przypisywane były narodowi i państwu polskiemu.

5. Kiedy po raz pierwszy uznano biel i czerwień za polskie symbole narodowe?

Barwy biała i czerwona zostały uznane za narodowe po raz pierwszy 3 maja 1792. Podczas obchodów pierwszej rocznicy uchwalenia „Ustawy Rządowej” damy wystąpiły wówczas w białych sukniach przepasanych czerwoną wstęgą, a panowie nałożyli na siebie szarfy biało-czerwone. Nawiązano tą manifestacją do heraldyki Królestwa Polskiego – Białego Orła na czerwonej tarczy herbowej.

6. Kiedy po raz pierwszy uregulowano prawnie polskie barwy narodowe?

Po raz pierwszy regulacja prawna polskiej flagi została przyjęta w uchwale Sejmu Królestwa Polskiego z 7 lutego 1831 na wniosek posła Walentego Zwierkowskiego, wiceprezesa Towarzystwa Patriotycznego

7. Jakie historyczne i współczesne państwa oraz regiony posługiwały bądź posługują się flagą identyczną z polską?

Górna Austria, Tyrol, Turyngia, Kantabria, Czechy (kraina historyczna), Czechosłowacja w 1918 roku, Republika Czeska w latach 1990-1992.

8. Co decyduje o tym, że w pionowym ułożeniu flagi biały kolor jest po lewej, a czerwony po prawej stronie?

Wariant flagi w postaci wstęgi powieszzonej pionowo uzyskuje się poprzez zagięcie w dół prawego górnego rogu flagi w normalnym ułożeniu.

II Orzeł Biały

1. Jak legenda o Lechu, Czechu i Rusie wyjaśnia pochodzenie godła polskiego?

Według legendy, Lech ujrzał orła siedzącego w gnieździe i tam postanowił założyć swoją siedzibę. Założonemu grodu nadał nazwę Gniezno, a orzeł stał się godłem jego rodziny i państwa.

2. Jak legenda o Lechu, Czechu i Rusie wyjaśnia pochodzenia barw, użytych w godle polskim? Dlaczego to wyjaśnienie jest nielogiczne?

Zgodnie z legendą, Lech miał ujrzeć sylwetkę orła bielika na tle zachodzącego słońca – stąd biały orzeł na czerwonym tle. Jednak orzeł bielik nie jest nawet w większości biały, a sylwetka ptaka na tle zachodzącego słońca byłaby czarna.

3. Skąd pochodzi najstarszy znany wizerunek orła jako godła polskiego?

Z monety – denaru Bolesława Chrobrego z 1000 r.

4. W jakich innych krajach i krainach używa się orła w godle?

Są to między innymi: Niemcy, Austria, Serbia, Rosja, Śląsk, Brandenburgia, Morawy, Tyrol, Kraina, Modena, Albania, USA, Egipt, Syria, Palestyna, Irak, Egipt, dawniej między innymi Cesarstwo Rzymskie, Cesarstwo Bizantyjskie, księstwa mazowieckie, wielkopolskie.

5. Jakie herby pojawiały się na piersiach orła na polskich godłach w czasach królów elekcyjnych?

Na tzw. tarczach sercowych widniały herby rodowe władców: lilie francuskie Henryka Walezego, Wilczy Ząb Batorych, Snopek Wazów, Korybut Wiśniowieckich, Janina Sobieskich, herb Wettynów, Wieniawa Leszczyńskich, Ciołek Poniatowskich.

7. Polskie godło państwowe z czasów powstania styczniowego składało się z 3 części. Co było na nich przedstawione? Do czego było to nawiązanie?

Na trzech polach herbu znajdowały się: Orzeł Biały, Pogoń litewska i postać św. Michała Archaniola – patrona Rusi. Godło to nawiązywało do unii hadziackiej 1658 r. i idei Rzeczypospolitej Trojga Narodów: polskiego, litewskiego i ruskiego.

8. Jak nazywa się element znajdujący się poniżej orzełka, umieszczanego na czapkach wojskowych? Jakie jest jego pochodzenie?

Jest to tzw. „tarcza Amazonek”, wzorowana na pelcie– tarczy lekkiej piechoty greckiej. Jest to nawiązanie do mitycznego plemienia kobiet, trudniącego się wojennym rzemiosłem. Obecna na polskich symbolach wojskowych od czasów Księstwa Warszawskiego.

9. W którym roku po raz pierwszy wprowadzono obowiązujący obecnie wzór godła państwowego?

W 1927 r., rozporządzeniem Prezydenta RP Ignacego Mościckiego. Jego projektantem był prof. Zygmunt Kamiński z Politechniki Warszawskiej.

10. W 1948 r. przeprowadzono konkurs na nowe godło państwowe. Jako nowe godło nie został jednak przyjęty zwycięski projekt, tylko projekt, który zdobył III miejsce. Co przedstawiał? Kto był jego autorem?

Projekt różnił się od wzoru godła z 1927 r. tylko brakiem korony. Autorem był ten sam człowiek – prof. Zygmunt Kamiński.

11. Od kiedy orzeł w polskim godle ponownie nosi koronę?

Od 8 lutego 1990 r.

III Hymn narodowy

MAZUREK DĄBROWSKIEGO

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski.
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany —
Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

1. Jak nazywa się najstarszy znany polski hymn, zwany przez kronikarza Jana Długosza „Carmen patrium” – „Pieśnią ojczystą”?

„Bogurodzica”.

2. Ten hymn autorstwa mistrza Wincentego z Kielczy powstał krótko po „Bogurodzicy” jako część uroczystego nabożeństwa ku czci św. Stanisława biskupa i męczennika, patrona Polski. Rozpoczyna się od słów „Raduj się, Matko Polsko, wielkimi płodna syny”. Do dziś jest często śpiewana i grana podczas uroczystości patriotycznych i akademickich. Jak brzmi jej tytuł i jednocześnie pierwszy wers – w języku łacińskim?

„Gaude Mater Polonia”

3. Wymieńcie co najmniej 4 z 6 pieśni, spośród których w 1926 r. wybrano hymn narodowy, i zaśpiewajcie jedną z nich (oprócz Mazurka Dąbrowskiego).

„Warszawianka”, „Rota”, „Marsz Pierwszej Brygady”, „Boże, coś Polskę”, „Chorał” Kornela Ujejskiego („Z dymem pożarów...”)

4. Był stryjem najnowszego polskiego świętego i dyrektorem legendarnego Liceum Krzemienieckiego, ale zasłynął jako autor powstałego w 1816 r. hymnu, który stał się jedną z najważniejszych polskich pieśni patriotycznych, mimo że został napisany na cześć cara Aleksandra I, w okresie zaborów króla Królestwa Polskiego (tzw. kongresowego). Końcowe słowa refrenu „Naszego króla racz zachować, Panie!” (pisane z myślą o Aleksandrze I) były wielokrotnie zmieniane w zależności od sytuacji, w jakiej znajdowała się Polska. Dziś śpiewamy

„Ojczyznę wolną pobłogosław, Panie!”. O kim mowa? Jak nazywa się pieśń, którą stworzył?

Alojzy Feliński (1771-1820), „Boże, coś Polskę”.

5. Gdzie w Polsce znajduje się Muzeum Hymnu Narodowego? Dlaczego tam?

W Będominie k/Kościerzyny na Pomorzu – w rodzinnej posiadłości Józefa Wybickiego, autora słów „Mazurka Dąbrowskiego”.

6. Który ze znanych polskich poetów epoki Stanisławowskiej napisał pieśń pt. „Święta miłości kochanej Ojczyzny”, która stała się hymnem Szkoły Rycerskiej – Korpusu Kadetów? Dlaczego, mimo pierwotnych planów, nie przyjęła się jako hymn narodowy?

Bp. Ignacy Krasicki. Prawdopodobnie trudna melodia przesądziła o tym, że pieśń ta nie stała się hymnem narodowym.

7. Jaki jest tytuł polskiej pieśni patriotycznej, granej dziś głównie jako marsz w czasie defilad wojskowych, powstałej w języku francuskim z myślą o uczestnikach powstania listopadowego?

„Warszawianka” 1831 roku

8. Ta pieśń do słów Marii Konopnickiej po raz pierwszy została wykonana publicznie 15 lipca 1910 r. w Krakowie w czasie uroczystych obchodów pięćsetnej rocznicy bitwy pod Grunwaldem. Muzykę skomponował mieszkający na Warmii Feliks Nowowiejski. W latach 1919-1927 była wykonywana jako hymn państwowy na równi z „Warszawianką” i „Mazurkiem Dąbrowskiego”. Szczególnie upodobał ją sobie ruch ludowy. Pieśń ma swój kościelny odpowiednik, rozpoczynający się od słów „Nie rzucim, Chryste, świątyń Twych”.

„Rota”

9. Dokończ słowa: „Z głębi dziejów, z krain mrocznych * puszcz odwiecznych, pól i stepów * nasz rodowód, nasz początek * hen od Piasta, Kraka, Lecha * długi łańcuch ludzkich istnień * połączonych myślą prostą”. Kto je napisał?

„Żeby Polska, żeby Polska, żeby Polska była Polską” . Satyryk Jan Pietrzak.

10. Wymieńcie dwie najsłynniejsze pieśni Legionów Polskich Józefa Piłsudskiego.

„Marsz Pierwszej Brygady”, „Szara Piechota”.

11. Gdzie i kiedy powstał „Mazurek Dąbrowskiego”?

W 1797 roku w Reggio-Emilia we Włoszech.

12. Od kiedy „Mazurek Dąbrowskiego” jest oficjalnie hymnem Polski?

Od 26 stycznia 1927 roku. Po II wojnie światowej jeszcze dwukrotnie był ustawowo potwierdzany jako hymn państwowy.

13. Jak się nazywał autor słów „Mazurka Dąbrowskiego”? Czym się ponadto wsławił?

Józef Wybicki (1747-1822); w 1762 r. przywódca buntu w szkole jezuickiej pod Gdańskiem, w 1768 r. autor sejmowego protestu przeciwko polityce rosyjskiego ambasadora Repnina, który zbiegł się w czasie z zawiązaniem konfederacji barskiej; następnie zjednywał konfederacji sojuszników na zachodzie Europy; uczestnik Insurekcji Kościuszkowskiej 1794 i powstania wielkopolskiego 1806 r., współtwórca Legionów Polskich we Włoszech;

w Księstwie Warszawskim prefekt departamentu plockiego (= wojewoda). Rękopis „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech”